

Debbie Koning over het Plattelandsparlement 2022

De kennis en echte waarde zit in het publiek

Debbie Koning bezoekt Plattelandsparlement 2022 en geniet van de hoeveelheid kennis, kunde, daad- en draagkracht. Die staat alleen voor het overgrote deel niet op het podium, maar zit in de zaal.

Een dag gevuld met workshops, sprekers, een debat en een prijsuitreiking, georganiseerd door provincie Overijssel, de Landelijke Vereniging Kleine Kernen (LVKK) en de Overijsselse Vereniging voor Krachtige Kernen (OVKK). Een dag geleid door dagvoorzitter Sander Schimmelpenninck. Ik was erbij op deze zaterdag in mei in de Trefkoele in Dalfsen en was (opnieuw) onder de indruk van de enorme hoeveelheid kennis, kunde, daad- en draagkracht in een sobere en donkere zaal op een zonovergoten lentedag.

Telkens weer versteld

Ik zeg 'opnieuw' omdat zulke dagen met zoveel mensen die hun krachten bundelen om op basis van vrijwilligheid hun leefomgeving te verbeteren, mij telkens weer versteld doen staan. Versteld van welke taken ze allemaal doen, hoe vooruitstrevend ze vaak zijn, hoe professioneel ze georganiseerd zijn en hoe vastberaden ze vaak jarenlang moeten zijn om door muren heen te breken die zelden een werkelijk doel dienen.

Ik zat daar dus in een zaal gevuld met onwaarschijnlijk veel ervaring en kennis waarvoor ik niet alleen ontslag heb; ik ben deze mensen ook steeds weer dankbaar. Het zijn de mensen die taken oppakken die blijven liggen. Die zien dat er dingen moeten gebeuren, die niet wijzen of wachten, die zelf aan de slag gaan. Daar hebben we wat aan, zo weten we allemaal.

Nieuwleusen Synergie

Een voorbeeld van wat volgens mij een trend is voor de komende jaren, is Nieuwleusen Synergie. Een coöperatie die ik in een paar woorden te weinig eer kan aandoen, maar die zeker de moeite waard is om eens op te zoeken. Deze club mensen heeft verandering van onderop bewerkstelligd. De doelstelling van de coöperatie is Nieuwleusen leefbaar en betaalbaar te houden voor

iedereen. Zij hebben ervoor gekozen om dit te doen met behulp van duurzame energie en technieken. Ze hebben windmolens aangekocht en inwoners in staat gesteld hierin mee te delen na een gedegen participatieproces dat deze keer daadwerkelijk van onderaf werd opgezet. Het wordt nog mooier als je weet dat de coöperatie een deel van de opbrengst gebruikt om sociale doelstellingen te bekostigen. In de praktijk betekent dat dat een collectief van inwoners zo sterk staat dat ze mocht dat nodig zijn keuzes over de leefbaarheid in hun dorp kunnen maken die niet in lijn zijn met of zelfs ingaan tegen het beleid van de (lokale) overheid. Ik heb niet de indruk dat men zover al is in de gemeente Dalfsen (waar Nieuwleusen onderdeel van is), maar het is een interessante gedachte en ik denk een essentiële gedachte om mee te nemen in de grote vraagstukken waar we vandaag de dag voor staan. Het laat ons zien hoe verweven alles met elkaar is en dat het opknippen van uitdagingen in de leefwereld van mensen kennelijk ook eerder is losgelaten dan in veel van onze systeemwerelden. Het gaat natuurlijk ook over afhankelijkheid en wat dat met veel mensen doet. Belangrijk is dat overheden en instanties ook binnen de Wmo steeds meer zullen worden uitgedaagd door verandering van onderop. Het gaat daarbij dan ook over autoriteit en 'articulatiemacht' – waarover zometeen meer.

Zalk

Maar eerste het Overijsselse Zalk, dat het Brabantse Esbeek opvolgt, de prijswinnaar in 2019 (in 2021 gooide corona roet in het eten, het gaat om een tweejaarlijkse prijs). Het juryverslag was vol lof over Zalk omdat het groot is in het kleine, waarvan wij weten dat dat juist vaak de dingen zijn die leefbaarheid in gemeenschappen gezond maakt.

Er waren nog twee punten die ik belangrijk vind om te benoemen.

Het Plattelandsparlement 2022.

Ten eerste dat vrouwen, mannen en jong en oud in Zalk goed vertegenwoordigd zijn. Dat is niet alleen heel belangrijk voor de kwaliteit van besluiten en creatiekracht, het is ook van essentieel belang om toekomstbestendig te kunnen handelen. En (naar mijn idee niet losstaand daarvan) Zalk wordt ook geroemd om zijn moderne manier van organiseren: niet met allerlei besturen en commissies, maar meer als netwerk, met ruimte voor iedereen vanuit een eigen en een gedeelde passie.

Weinig diverse club

Dit juryrapport brengt mij terug bij mijn eigen ervaring tijdens dit Plattelandsparlement. Ik moet bekennen dat als ik niet zoveel bewondering had voor de wijsheid die zich verzameld had in de Trefkoele, ik hier liever niet was geweest. Het ging om een weinig diverse club mensen die onbedoeld niet zo uitnodigend waren voor 'anderen'. Met 'anderen' bedoel ik wat jongere mensen, mensen met andere achtergronden, meer diversiteit in de breedte – want uit ervaring weet ik dat die er is op het platteland.

Beleidsmakers, maar ook mensen die hier aanwezig waren, hebben 'articulatiemacht': ze komen op plaatsen waar ze mogen spreken en gehoord worden omdat ze voldoen aan een aantal normen waardoor het makkelijk blijkt naar ze te luisteren. Onthoud hierbij dat het te makkelijk is om te beweren dat dit nou eenmaal de mensen zijn die tijd en ruimte hebben voor dit soort initiatieven.

Weinig begrip

Het verbaasde mij dat in de gesprekken die ik voerde en volgde er weinig begrip, laat staan uitnodiging, was voor een grote

groep mensen die andere keuzes aan het maken is en regie op eigen terreinen wil nemen. Vaak zijn dit jonge mensen die net als de bezoekers van het Plattelandsparlement gaten zien in de uitvoering van taken – gaten die een samenleving opleveren waar zorgen over zijn. Denk aan jonge collectieven die de afgelopen jaren steeds fanatieker zijn geworden over hun soevereiniteit en hun vrijheid om keuzes te maken die goed zijn voor henzelf en hun kinderen. Denk ook aan jongeren die grote zorgen hebben over het klimaat en hoe wij met de aarde omgaan. Achter deze groepen mensen zit een enorme organisatiekracht en zij zouden veel kunnen realiseren op dagen zoals deze. Het komt erop neer dat we gefragmenteerd zijn terwijl we voor enorme transities staan. We zijn zo gefragmenteerd omdat we vaak bang zijn onze kennis en kunde te delen met andersdenkenden. Maar hoe anders is dat denken als je de regie over je eigen leven, leefbaarheid en welzijn in eigen beheer wilt houden?

Infantiel

Geen parlement zonder debat. Als dan een van de politici onvoorbereid (in mijn optiek) op het podium staat en tot overmaat van ramp (hoewel ook begrijpelijk) door de dagvoorzitter 'infantiel' wordt genoemd, dan weet je een paar dingen zeker. De kennis en echte waarde zit opnieuw in het publiek te kijken en luisteren naar rijkelijk betaalde poppetjes die de verdeeldheid niet minder maken. Het is maar goed dat we zelf regie pakken waar we dat kunnen met onze eigen expertise – of dat nou kennis, ervaring, idealen of een beetje van dat alles is.

En toen was het tijd om te gaan. Naar huis, naar huis, naar huis. ▲